

Dílna budoucnosti

CÍL: žáci ve skupině představí realizovatelný návrh řešení problému

ANOTACE: Aktivita pomáhá žákům vytvořit postup, který povede k dosažení formulovaných cílů. Aktivita se skládá ze tří fází, které na sebe navazují - fáze kritiky, fáze fantazie a fáze realizace. Žáci mají možnost zapojit také své emoce.

ČAS: 45 - 60 min

CO JE POTŘEBA: předem pojmenovaný problém z Analýzy, lístečky na zapisování, lístečky ve tvaru obláčků, text Moje škola v budoucnosti, napsaná pravidla pro jednotlivé fáze

ZADÁNÍ:

Žáci již mají pojmenovaný problém, který chtějí řešit a který vyplývá z Analýzy školy, a formulovali cíle. Teď přichází fáze, která žáky možná překvapí. Nezačnou totiž hned plánovat, jak problém vyřešit, ale naopak vybouří své emoce v tzv. fázi kritiky.

FÁZE KRITIKY

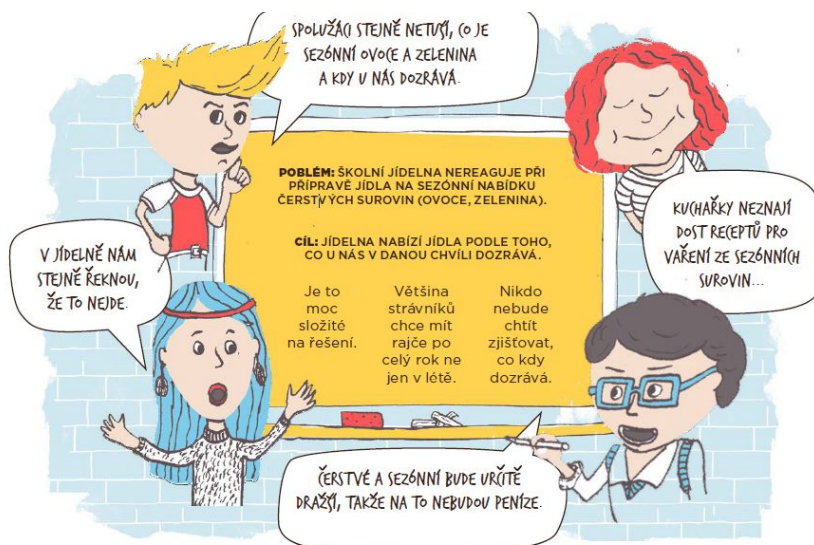
Rozdělte žáky do skupin a zadejte úkol: Pojmenovat a na lístečky zapsat všechno, co by mohlo stát v cestě řešení problémů, proč by se nemuselo podařit dosáhnout cíle, proč nepůjde problém vyřešit. Ať ze sebe dostanou vše, co je v souvislosti s daným problémem zatěžuje - hněv, stížnosti, obavy, kritiku, problémy, atd. a vše co nejpodrobněji formulují a zapisují. Následně mohou napsané překážky vylepit na tabuli s nadepsaným problémem k řešení.

Následně zadejte žákům, ať ze všech výroků na závěr vyberou ty, s kterými budou dále pracovat. K tomu jim poslouží např. metoda čárkování (každý má k dispozici daný počet čárek, např. 3, které smí rozdělit mezi vybrané výroky, podle toho, které výroky mu přijdou jako nejvíce problematické). Rozhodnou se, kolik výroků použijí do další fáze (fáze fantazie) a podle celkového počtu přidělených čárek vyberou tento počet výroků.

Pravidla pro fázi kritiky:

(pro lepší orientaci můžete pravidla vyvěsit někde na viditelné místo, aby je žáci měli na očích)

- své emoce vyjadřujeme slušně
- kritiku formulujeme stručně a konkrétně a zapisujeme na lístečky
- nedáváme návrhy na realizaci
- nediskutujeme

FÁZE FANTAZIE

Jedná se o nejzábnější fázi, v které žáci zaměří svou pozornost na budoucnost. Žáci se osvobodí od faktů a reality, nasadí křídla kreativity a fantazii a objeví ideální svět, kde je všechno možné. Na tuto fázi je ale dobré se po předchozí fázi kritiky naladit. K tomu využijte následující aktivitu:

Cesta fantazií:

Cíl: Naladit žáky na další práci, při které budou využívat fantazii. Žáci se uvolní a příjemně naladí.

Čas.: 10 min

Zadání:

Vyzvěte žáky, ať se pohodlně usadí nebo si lehnou, zavřou oči a ve svých představách se vydají na cestu, na které je budete provázet. Poté čtete následující text *Moje škola v budoucnosti*. Po dočtení vyzvěte žáky, aby otevřeli oči, mohou sdílet svoje dojmy. Četbu je možné podbarvit hudbou.

Text MOJE ŠKOLA V BUDOUCNOSTI

Pohodlně se usadte nebo si lehněte. Zavřete oči. Několikrát se zhluboka nadechněte, potom klidně dýchejte. ...

Představte si, že se nacházíte v roce 2050 a zaslechli jste o škole, kde je úplně všechno možné. Žáci a učitelé vedou školu a školní život společně. Vše funguje tak, jak by se vám ani v těch nejkrásnějších snech nezdálo. A vy můžete tuto školu navštívit, ale jen jednou jedinkrát

Představte si, že jste takovou školu ještě nikdy neviděli. Jste zvědaví a chcete se o ní dozvědět co nejvíce.

Vydejte se s námi na procházku a prohlédněte si nejprve školu a celé její okolí, budovu a vše, co se nachází kolem ní. Potom vstupte do školy a pořádně se kolem sebe rozhlédněte. Určitě i něco zaslechnete nebo ucítíte, možná nějaké zvuky a hlasy. Tato škola má určitě i příjemnou vůni.

Potom se potkáte se svými kolegy a žáky (učiteli a spolužáky). A setkáte se tak, jak jste si to už dávno přáli. Možná chcete něco prodebatovat nebo něco jen společně naplánovat a podniknout.

Poté, co jste vše viděli a pořádně si to zapamatovali, můžete jít tam, kde se koná vyučování. Nejprve si všechno kolem sebe pořádně prohlédněte, barvy, předměty. Zaměřte se i na žáky (nebo učitele či spolužáky). Naslouchejte zvukům a hlasům a vnímejte, kde stojíte nebo sedíte, a všimněte si, jaké je zacházení a vzájemný vztah mezi vámi a žáky (nebo učiteli a žáky) a jak společně vedou vyučování. Co je jiné? Co se vám obzvlášť líbí? Co byste si chtěli z této školy odnést?

Ted' na sebe nechte všechno ještě chvíli působit, a pak vyjděte svým tempem z této nové školy. Vraťte se zase zpět do této místnosti. Pomalu otevřete oči a protáhněte se.

Pokračování fáze fantazie:

Když jsou žáci naladěni, mohou se pustit do další práce. Zadejte jim, aby se pokusili přeformulovat vybrané výroky z fáze kritiky do pozitivních výroků (např. spolužáci netuší, co je sezónní ovoce a zelenina, a nevědí, kdy u nás který druh dozrává, přeformulují na všichni spolužáci vědí, co je sezónní ovoce a zelenina, a kdy u nás jaký druh dozrává...). Tím vlastně získají popis ideálního cílového stavu.

Poté rozdělte žáky do malých skupin, v kterých budou dále pracovat. Pro tuto část neexistují žádná omezení. Úkolem žáků je zapisovat na obláčky (evokují snění) cokoli, co je napadne jako řešení vybraných bodů, ale nevytváří postup, jak k tomu dojít. Každá skupinka může například vymýšlet snová řešení pro jeden výrok.

Pravidla pro fázi fantazie:

(pro lepší orientaci můžete pravidla vyvěsit někde na viditelné místo, aby je měli žáci na očích)

- přijít s nápady podle motto: "Všechno se dá"
- i nesmyslné a nereálné nápady jsou vítané
- vyjadřovat se v heslech
- žádná kritika, nehodnotí se nápady ostatních
- žádná diskuse
- žádné návrhy na realizaci

FÁZE REALIZACE

Cílem této fáze je vrátit se z myšlenkového výletu do oblak zpět na zem, do reality a zjistit: Co se dá uskutečnit? Co je možné?

Nechte žáky dále pracovat ve stejných skupinkách jako ve fázi fantazie. Jejich úkolem bude nejprve vybrat ze svých snových návrhů ten, který představí ostatním. Mohou se buď dohodnout, nebo opět použít metodu čárkování. Návrh by měl být ale již realizovatelný.

Např. Ve škole máme obrovský monitor, na kterém se zobrazuje, co zrovna kdy zraje... takto to zřejmě na škole realizovat nepůjde, ale co by mohlo například jít: Můžeme vytvořit kalendář sezónního ovoce a zeleniny, vyvěsit ho na nástěnku před jídelnou nebo v jednotlivých třídách...

Společně pak žáci rozpracují jednotlivé aktivity do Plánu činností, včetně toho, kdo, co dělá, s kým, do kdy a nastavení způsobu vyhodnocování (jak poznáme, že je úkol splněn).

Pravidla pro fázi realizace:

(pro lepší orientaci můžete pravidla vyvěsit na viditelné místo, aby je žáci měli na očích)

- zasadit utopické představy do reálných podmínek
- změnit na praktické a konkrétní
- dbát na propojení s problémem/tématem
- poukázat na kroky vedoucí k realizaci
- připravit pozdější aktivity (Plán činností)

Upraveno z materiálu: *Informační materiál pro účastníky workshopu. Zelená škola. Živica. 2010.*